

FEDERAAL PLAN VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

Drie richtlijnen en zes thema's

Interdepartementale Commissie
voor Duurzame Ontwikkeling

Versie goedgekeurd
door de federale regering
01/10/2021

sdg.s.be

.be

Beste lezer

Duurzame ontwikkeling raakt iedereen. De uitdaging is groot en de tijd dringt. Daarom willen we van België een voorbeeld maken in Europa. Hiervoor moeten we nog meer en beter samenwerken:

- de Belgische regering, de Vlaamse regering, de provincies en de gemeenten
- de ministers van milieu, economie, financiën ...

In dit plan lees je wat de Belgische regering doet samen met andere organisaties om ons land duurzamer te maken. Het gaat onder meer over economie, sociale zaken, gezondheid en milieu.

Bijvoorbeeld:

- De regering wil alleen nog geld geven aan duurzame dingen.
- We beschermen mensen en hun omgeving tegen schadelijke stoffen, bijvoorbeeld stoffen die je hormonen verstoren.
- We passen het mobiliteitsbudget aan. Zo gebruiken mensen meer vervoermiddelen die goed zijn voor het milieu.

Laat dit plan de eerste stap zijn naar een sterke en duurzame samenleving.

Zakia Khattabi,
Minister van Duurzame Ontwikkeling

Inleiding

In het federaal plan voor duurzame ontwikkeling (FPDO) lees je hoe we België tegen 2030 duurzamer willen maken. Want dat is dringend nodig. Corona maakte de ongelijkheid tussen mensen nog groter en liet zien dat het systeem moet veranderen.

Dit plan helpt om onze afspraken na te komen met de Verenigde Naties (VN) en binnen de Belgische regering.

VERENIGDE NATIES (VN): AGENDA 2030

In 2015 keurden alle landen van de Verenigde Naties (VN) de 'Agenda 2030' goed. Hierin staat welke doelen ze tegen 2030 willen halen om duurzamer te worden. In het Engels zijn deze duurzame doelen de *Sustainable Development Goals of SDG's*.

BELGIË: 55 DOELEN TEGEN 2050

Tegen 2050 wil ons land 55 doelen halen om duurzamer te worden. Die doelen gaan over:

- de verbondenheid tussen mensen uit verschillende groepen van de samenleving
- een hervormde economie
- de bescherming van het milieu
- de overheid die ervoor zorgt dat dit allemaal kan gebeuren

MEER SAMENWERKING

Voor een goed beleid voor duurzame ontwikkeling moeten ministers samenwerken. In dit plan staan daarvoor drie richtlijnen en zes thema's.

DRIE RICHTLIJNEN

1. **DE REGERING MOET AGENDA 2030 SNELLER UITVOEREN**

- Alle ministers nemen de duurzame doelen op in hun plannen. Zo kunnen ze de Agenda 2030 van de Verenigde Naties sneller uitvoeren.
- De regering communiceert vaak over die doelen.
- Ze werkt beter samen met organisaties die kunnen helpen.

2. **DE REGERING VOERT EEN COHERENTER BELEID**

Soms zijn regels met elkaar in strijd. Soms hebben ze negatieve effecten die niet zo bedoeld zijn. Door ministers beter te laten samenwerken, vermijden we dat.

3. **DE REGERING GEEFT HET VOORBEELD**

De diensten van de regering geven het voorbeeld om duurzamer te zijn.

Bijvoorbeeld:

- Ze houden meer rekening met de gezondheid van medewerkers.
- Ze kopen wagens aan die minder vervuilen.
- Ze kopen enkel materiaal aan dat duurzaam is.

1.

Niemand achterlaten

Een duurzaam beleid is een beleid dat niemand achterlaat. Het heeft aandacht voor de meest kwetsbare groepen.

1.1

SOCIALE RECHTEN VOOR IEDEREEN

Iedereen die recht heeft op steun van het OCMW of op rechtshulp, moet die krijgen.

- Er komen kantoren voor rechtshulp. Daar kunnen mensen advies krijgen van een jurist. Dat advies is gratis, of mensen betalen aan bedrag afhankelijk van hun inkomen.
- Wie recht heeft op steun, krijgt betere informatie. Als het kan, krijgen mensen die steun automatisch.
- Daklozen krijgen makkelijker steun.
- De informatie over de steun voor alleenstaande ouders wordt gebundeld.
- Als het kan, krijgen mensen meer steun. We bekijken de mogelijkheid om bepaalde steunmaatregelen te verhogen en om steun te geven die afhangt van het inkomen.

1.2

MEER SAMENWERKEN OM ARMOEDE BETER TE BESTRIJDEN

Het Federaal Plan Armoedebestrijding zorgt dat alle diensten van de federale overheid beter samenwerken rond armoede.

1.3

BETERE OMSTANDIGHEDEN OP HET WERK

- De regering bekijkt de gevolgen van de regels over flexibel werk voor de werknemer, zoals flexi-jobs.
- Werknemers hebben recht op een goed evenwicht tussen werk en gezin. Daarom worden de regels om tijdelijk niet of minder te werken eenvoudiger.
- De regering onderzoekt de gevolgen van telewerk en maakt duidelijke regels.

IEDEREEN GELIJK

Te veel mensen worden anders behandeld omdat ze een andere afkomst, een ander geloof of een minder goede gezondheid hebben. Dat wil de regering anders.

- Ze strijdt tegen discriminatie en verdedigt de rechten van minderheden.
- Ze bekijkt de gevolgen van sommige regels voor kwetsbare groepen.
- Ze maakt de administratie eenvoudiger voor mensen die lang ziek zijn.
- Ze zorgt dat elke burger een ziekteverzekering afsluit.

AANDACHT HEBBEN VOOR ALLE ASPECTEN VAN ARMOEDE

We pakken armoede aan door:

- te zorgen dat minder mensen thuis- of dakloos worden
- de laagste uitkeringen te verhogen
- partners die samenwonen dezelfde rechten te geven als partners die getrouwd zijn
- het moeilijker te maken om schulden te maken en beter te informeren over het gevaar van schulden

Wat in de wereld gebeurt, kan grote gevolgen hebben voor ons land. De regering wil dat we beter voorbereid zijn op crisissen.

WERKEN AAN RAMPENPLANNEN

- Een nationaal overlegplatform specialiseert zich in crisismanagement. Het platform ondersteunt het Nationaal Crisiscentrum bij rampen. Het helpt sectoren om zich voor te bereiden op een crisis.
- De regering zorgt dat ons land minder kwetsbaar wordt voor de verandering van het klimaat. Er komt een Belgisch Kenniscentrum voor Klimaat.
- We leren uit de coronacrisis en bereiden ons beter voor op nieuwe crisissen.

STRIJD TEGEN ILLEGALE HANDEL

- De illegale handel in hout bedreigt de natuur en de economie in het land waar het hout vandaan komt. We sporen beter op waar hout vandaan komt. Daarvoor gebruiken we technieken die ook gebruikt worden bij gerechtelijk onderzoek.
- Er komt meer toezicht op online winkels. Burgers krijgen betere informatie over de gevaren van online winkels.

EEN GEZONDE NOORDZEE

Duidelijke regels over wat wel en niet kan op de Belgische zeebodem, zijn belangrijk voor duurzame ontwikkeling. De wet is 20 jaar oud. De minister voor de Noordzee past hem aan.

MINDER STOFFEN DIE HORMONEN VERSTOREN

De regering wil mensen minder blootstellen aan chemische stoffen die invloed hebben op onze hormonen: hormoonverstoorders. Daarom schrijft ze een nationaal actieplan hormoonverstoorders (NAPED). Dat plan heeft extra aandacht voor:

- personen in gevaarlijke situaties
- het verschil tussen mannen en vrouwen

In dat plan komen deze zaken aan bod:

- Er komt informatie over de gevaren van hormoonverstoorders voor:
 - > burgers
 - > dokters, verplegers, tandartsen, apothekers
- Samen met andere Europese landen zorgt de regering dat die gevaarlijke stoffen vervangen worden door gezonde stoffen.
- De regering onderzoekt hoe ze fabrieken kan helpen om minder hormoonverstoorders te gebruiken.
- Wie weet wat de gevaren zijn van die stoffen, weet beter welke regels nodig zijn om de stoffen te vermijden. Daarom moeten werkgevers en werknemers in bedrijven de gevaren van hormoonverstoorders bespreken.
- Er komt een centrale databank met meer informatie over de link tussen gezondheid en hormoonverstoorders.

3.

Een hervormde Belgische economie

De Belgische economie moet een economie worden, met meer aandacht voor duurzame consumptie en productie.

3.1

EEN SAMENLEVING EN ECONOMIE DIE GOED ZIJN VOOR HET KLIMAAT

De verandering van het klimaat zorgt voor extreem weer. Dat heeft grote gevolgen voor mens en economie. De meest kwetsbare mensen voelen de gevolgen het hardst. Om de aarde minder te laten opwarmen, moeten we minder broeikasgassen uitstoten.

De federale regering steunt de internationale akkoorden voor het klimaat:

- de Europese Green Deal: tegen 2050 stoot Europa geen broeikasgassen meer uit
- het fit-for-55-pakket: tegen 2030 stoot Europa 55% minder broeikasgassen uit
- het Akkoord van Parijs: onze planeet mag niet meer dan 1,5 graden opwarmen

3.2

MEER CIRCULAIRE ECONOMIE: PRODUCEREN ZONDER AFVAL

Een circulaire economie produceert dingen zonder afval te maken. Zo worden bepaalde truien gemaakt van oude plastic flessen. Bewerkte oude kranten kan je dan weer gebruiken om je huis te isoleren.

De federale regering wil meer circulaire economie. Ze vertaalt de Europese plannen in een nieuw Belgisch plan voor circulaire economie. Deze acties staan in dat plan:

- *Belgium Builds Back Circular*
- de vervanging van gevaarlijke chemische stoffen
- de strijd tegen *greenwashing*

Bedrijven die aan *greenwashing* doen, beweren goed te zijn voor het milieu, maar soms ze komen hun beloftes niet na.

3.3

MEER DEELECONOMIE: SAMEN MAKEN, DELEN EN GEBRUIKEN

In een deeleconomie maken, delen en gebruiken mensen samen dingen en diensten. Denk bijvoorbeeld aan auto-delen of een kamer huren bij mensen via Airbnb. We willen de deeleconomie beter begrijpen en extra promoten.

3.4

MEER FUNCTIONELE ECONOMIE: GEEN PRODUCT KOPEN MAAR HET GEBRUIK ERVAN

Functionele economie biedt het gebruik van een product of dienst aan in plaats van het product zelf. Het gaat verder dan een product huren. Bedrijven blijven verantwoordelijk voor wat ze leveren, ook nadat het product of de dienst geleverd is. Dat kan alleen maar als bedrijven producten maken die lang meegaan.

De regering wil meer weten over functionele economie. Ze zoekt uit wat de voor- en de nadelen zijn en promoot het bij bedrijven.

3.5

SOCIALE ECONOMIE ZICHTBAAR MAKEN

Bedrijven in de sociale economie willen iets betekenen voor de samenleving. Bijvoorbeeld kringwinkels herstellen en verkopen producten die andere mensen niet meer nodig hebben. Ze geven ook werk aan mensen die moeilijk werk kunnen vinden.

De Belgische regering stimuleert het sociaal ondernemerschap. Ze maakt de sociale economie beter bekend samen met andere overheden, zoals de gewesten.

3.6

DUURZAME PRODUCTEN PROMOTEN

De regering wil het makkelijker maken om duurzame producten te kopen.

- Als je een toestel koopt dat veel energie verbruikt, moet je weten hoeveel het per jaar kost aan elektriciteit. Zo is het gemakkelijker om te kiezen voor een duurzame aankoop.
- Energielabels helpen om het meest zuinige toestel te kiezen: toestellen met label A verbruiken minder elektriciteit dan toestellen met label B.
- Er komt meer informatie over:
 - > hoe je producten het best gebruikt en onderhoudt, hoeveel ze verbruiken, hoe je ze opnieuw kan gebruiken, laten repareren en recycleren
 - > wat we kunnen doen om gezonder en duurzamer te eten
 - > de slechte werkomstandigheden in de platformeconomie, bijvoorbeeld fietskoeriers of bezorgers van maaltijden
 - > wat de gevolgen zijn voor de natuur als we iets kopen
 - > hoe je energie kan besparen

3.7

DIGITALE HANDTEKENING: VEILIG EN DUURZAAM

Een document elektronisch ondertekenen, is veilig. Zo bespaar je papier en zorg je voor minder verplaatsingen. Daarom moedigt de federale regering bedrijven en burgers aan om de elektronische handtekening te gebruiken. De regering informeert bedrijven en burgers over de regels, de voordelen en hoe het werkt.

3.8

VERANTWOORDE EN DUURZAME PRODUCTIE

- Nanodeeltjes zijn heel kleine deeltjes in chemische stoffen. Ze zitten bijvoorbeeld in sommige zonnebrandcrèmes en beschermen tegen de straling van de zon. Maar ze kunnen ongezond zijn als je ze inademt of inslikt. Daarom wil België:

- > nieuwe uitvindingen met nanodeeltjes aanmoedigen
- > de gezondheid van mensen en hun omgeving beschermen

België heeft een lijst waarin bedrijven de nanodeeltjes noteren die ze produceren of gebruiken.

- Uit de Noordzee wordt zand gehaald. Dat zand wordt gebruikt in de bouw en om stranden te onderhouden. De regering onderzoekt of dat duurzamer kan.

3.9

DUURZAAM ETEN

Ons eten heeft belangrijke gevolgen voor het klimaat:

- wat we eten
- hoe ons eten gemaakt wordt
- hoe ons eten verpakt, vervoerd, verkocht wordt

De regering wil een landbouw die beter is voor het milieu. Daarom komt er een plan om minder pesticiden te gebruiken. Pesticiden zijn chemische stoffen om onkruid te bestrijden en groenten te beschermen tegen ziekten en insecten. We zoeken naar andere stoffen en manieren om groenten te beschermen.

De regering wil met iedereen praten over hoe we in België het voedselsysteem kunnen veranderen. Er komen twee projecten als test:

- Hoe kunnen we minder vlees eten?
- Hoe kunnen we granen duurzamer produceren?

We maken regels om de invoer van eten duurzamer te maken.

Hoe we ons nu verplaatsen, heeft een negatieve invloed op:

- het klimaat
- de kwaliteit van de lucht
- onze gezondheid

De regering wil dat we ons verplaatsen op een manier die beter is voor ons milieu en onze gezondheid.

4.1

MINDER VERKEER OP DE WEG EN MINDER UITSTOOT

De meeste broeikasgassen komen van het verkeer op de weg. Daarom wil de regering:

- minder auto's op de weg
- auto's die beter zijn voor het milieu

Dit wil de regering doen:

- De regering kijkt of het kan om alleen nog auto's te verkopen die geen broeikasgas uitstoten.
- Het mobiliteitsbudget in bedrijven wordt beter en eenvoudiger. Werknemers krijgen een budget om zich te verplaatsen voor het werk. Zo kunnen ze bijvoorbeeld kiezen tussen een milieuvriendelijke bedrijfsauto, een fiets, een deelauto ...
- Tegen 2026 mogen bedrijfswagens geen koolstof meer uitstoten.
- De regering herzielt de belasting op bedrijfswagens.
- De regering steunt strengere Europese regels om auto's te maken.
- De regering ondersteunt platformen om auto's, fietsen of andere vervoermiddelen te delen in plaats van te kopen.

4.2

MINDER SLACHTOFFERS IN HET VERKEER

Tegen 2030 moet er de helft minder doden zijn in het verkeer in vergelijking met 2020. Er moeten ook minder mensen ernstig gewond raken in het verkeer.

- Er komt een vergadering voor veilig verkeer met alle geïnteresseerde mensen en organisaties. Iedereen komt aan het woord in die vergadering.
- Wie in het verkeer de regels overtreedt, moet daarvoor een straf krijgen. Zeker wie meer dan één keer de regels overtreedt. We willen jaarlijks 1 op de 3 chauffeurs controleren op overtredingen. Overtreden chauffeurs later opnieuw dezelfde regels? Dan krijgen ze een zwaardere straf.
- Er komen andere straffen dan boetes.
- De politie moet overtreeders die de grens over gaan, beter kunnen vervolgen.

4.3

MEER FIETSEN

- We pleiten in Europa voor een lager btw-tarief op fietsen, elektrische fietsen en speed pedelecs. Dat zijn elektrische fietsen die tot 45 kilometer per uur kunnen rijden.
- Er komt een nationaal register om diefstal van fietsen te bestrijden.
- De NMBS werkt een manier uit om fiets en trein te combineren. Mensen in armoede betalen automatisch een lager tarief.
- De verkeersregels worden aangepast. Voetgangers, fietsers en automobilisten kunnen dan beter de openbare weg delen.

4.4

MINDER VLIEGEN

Wie meer vervuilt, moet meer betalen.

- We bekijken of we dat kunnen toepassen op onze luchtvaart.
- In Europa en wereldwijd willen we:
 - > een belasting op kerosine, de brandstof voor vliegtuigen
 - > een verbod op vluchten over korte afstand
 - > ander vervoer aanmoedigen, zoals de trein

De manier waarop we omgaan met ons geld, heeft ook gevolgen voor het klimaat.

5.1

GELD VOOR ECONOMISCHE VERANDERING

De regering wil haar geld duurzamer gebruiken. Tegelijkertijd wil ze ook de banken op hun verantwoordelijkheid wijzen.

- De regering belegt minder in fossiele energie en brandstoffen. Dat zijn brandstoffen die broeikasgas uitstoten. Tegen 2030 heeft de regering geen aandelen meer in bedrijven die veel broeikasgas uitstoten en die niets doen voor het milieu.
- De regering moedigt aan om te investeren in bedrijven die bijdragen aan het milieu, zoals bedrijven die producten maken zonder chemische stoffen, die windmolens maken, die aan biolandbouw doen, die water zuiveren ...
- De regering onderzoekt hoe ze sparen en beleggen in duurzame projecten kan stimuleren, zoals hernieuwbare energie, sociale woningen ...
- De regering bevordert het gebruik van Europese financiële keurmerken in België. Zo krijgen we producten van betere kwaliteit, vermijden we misbruik ...
- Pensioenfondsen en verzekeraars ontmoedigen ons om te investeren in zaken die schadelijk zijn voor milieu en gezondheid.

5.2

GELD VOOR EEN BETERE, WELVARENDE SAMENLEVING

De regering wil een welvarende, duurzame samenleving die niemand uitsluit. Daarvoor maakt ze een investeringsplan. Dat moet helpen om de duurzame doelen te behalen. Het steunt projecten die ook goed zijn voor natuur en milieu.

6. Internationaal

De Belgische regering draagt over heel de wereld bij tot:

- democratie
- respect voor mensenrechten
- gelijkheid tussen mensen van verschillend geslacht
- minder armoede

Ze pleit voor een rechtvaardige verandering, en geeft extra geld aan arme landen.

6.1 DUURZAME VERANDERING EN MEER GELD VOOR HET KLIMAAT

- De regering overlegt met andere landen om minder broeikasgassen uit te stoten, en over een rechtvaardige verandering in energieverbruik. Ze wil vermijden dat het buitenland vervuilende en ongezonde energie produceert in onze plaats.
- België geeft klimaatgeld aan arme landen om duurzame doelen te halen. Bijvoorbeeld een landbouw die beter is voor het klimaat.

6.2 RESPECT VOOR MENSENRECHTEN

Duurzame doelen zijn goed voor het klimaat en voor de mensen. Daarom vindt de regering mensenrechten belangrijk als ze met andere landen samenwerkt aan duurzame doelen. De regering wil:

- een verdrag met de Verenigde Naties (VN) dat bedrijven verplicht om de mensenrechten te respecteren
- een Europese wet over de zorgplicht van bedrijven, dat is de plicht om mensenrechten en het milieu te respecteren

6.3 GEEN HANDEL IN BEDREIGDE SOORTEN

België ondersteunt de acties van de Verenigde Naties (VN) en ontwikkelingslanden om de handel in bedreigde diersoorten te bestrijden.

6.4 DUURZAAM VOEDSEL INVOEREN

De regering wil enkel nog voedsel invoeren dat duurzaam geproduceerd is. Daarom heeft ze een strategie die verder gaat dan de productie van het eten zelf. De regering wil:

- eerlijke lonen voor landbouwers
- respect voor de mensenrechten
- meer biodiversiteit
- minder verandering van het klimaat
- minder vervuiling door landbouw.

6.5 SOCIALE BESCHERMING VOOR IEDEREEN

Sociale zekerheid is een mensenrecht. Dankzij de sociale zekerheid, krijg je bijvoorbeeld een uitkering als je werkloos of ziek bent.

Ons land heeft een goede sociale zekerheid, maar dat is niet in elk land zo. Daarom ondersteunt België landen die een betere sociale zekerheid willen.

- Belgische experts helpen andere landen.
- België wil wereldwijd betere normen voor sociale bescherming.
- België steunt sociale zekerheid in arme landen.

6.6

VEILIG EN GEZOND WERK

Iedereen heeft recht op veilig en gezond werk. In 2024 is België voorzitter van de Europese Unie. België zal daarvan gebruikmaken om te werken aan veilig en gezond werk.

6.7

BESTRIJDING VAN ECOCIDE: HET ECOSYSTEEM Vernielen IS EEN MISDAAD

De regering steunt de vraag om ecocide als misdaad te behandelen. Ecocide is het ecosysteem vernielen of beschadigen. In België willen we ecocide opnemen in het nieuwe strafwetboek. De regering onderhandelt met andere landen om organisaties of bedrijven die ecocide plegen, te laten berechten door het Internationaal Strafhof.

Publicatie

Federaal Plan Duurzame Ontwikkeling
Versie goedgekeurd door de federale regering
01/10/2021

Verantwoordelijke uitgever

Dieter Vander Beke,
Voorzitter van de Interdepartementale
Commissie Duurzame Ontwikkeling (ICDO)

April 2022

Wettelijk nummer : D/2021/11945/4

Het secretariaat van de ICDO
wordt verzorgd door het Federaal Instituut voor
Duurzame Ontwikkeling (FIDO),
Hertogstraat 4, 1000 Brussel
Tél. : 02/501.04.62

Grafism

Muriel Vandevoorde - www.peaurouge.com

Interdepartementale Commissie
voor Duurzame Ontwikkeling

